

ZARZĄDZENIE

Dnia 8 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

w sprawie wniosku obrońcy skazanej M.G. o wznowienie z urzędu postępowania sądowego zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 września 2023 r., sygn. II AKa 140/23, zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego Szczecinie z dnia 10 marca 2023 r., sygn. III K 218/21,
na podstawie art. 542 § 3 k.p.k.,

nie stwierdzam podstaw do wznowienia z urzędu – na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. - postępowania sądowego zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 września 2023 r., sygn. II AKa 140/23.

UZASADNIENIE

Obrońca skazanej M.G. wniósł o wznowienie z urzędu postępowania sądowego zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 września 2023 r., sygn. II AKa 140/23, zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego Szczecinie z dnia 10 marca 2023 r., sygn. III K 218/21. Jako podstawę wniosku wskazał zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w postaci nienależytej obsady składu Sądu odwoławczego, w którym brała udział sędzia X. Y., powołana na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego w Szczecinie przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., niespełniającej kryterium niezależności od władzy ustawodawczej i wykonawczej.

W pierwszej kolejności należy przypomnieć, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, iż wznowienie postępowania z urzędu możliwe jest jedynie wtedy, gdy ujawniło się jedno z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. i to pod warunkiem, że nie były one przedmiotem postępowania w trybie kasacji (art. 542 § 3 i 4 k.p.k.). Co więcej, stylizacja art. 542 § 3 k.p.k. wskazuje, że bezwzględne podstawy odwoławcze nie są powodem do wznowienia postępowania na wniosek stron, do których odnoszą się tylko przyczyny z art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k. i art. 540b k.p.k., stanowiąc podstawę wyłącznie do podjęcia czynności *ex officio*. Dlatego też wniosek strony o wznowienie postępowania, w którym wskazuje ona na uchybienie z art. 439 § 1 k.p.k., interpretować należy wyłącznie jako inicjatywę (art. 9 § 2 k.p.k.) potrzeby rozważenia przez sąd możliwości wznowienia postępowania z urzędu. Tak też został potraktowany niniejszy wniosek o wznowienie z urzędu postępowania złożony przez obrońcę skazanej, a więc jako sygnalizacja potrzeby rozważenia przez Sąd Najwyższy możliwości ewentualnego (w przekonaniu wnioskodawcy oczywistego) wznowienia z urzędu w/w postępowania (*por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 9 października 2018 r., III KO 106/18, LEX nr 2572697; 30 listopada 2016 r., V KO 83/16, LEX nr 2178684*).

Sąd Najwyższy stwierdza, że przedmiotowa sygnalizacja obrońcy skazanej o konieczności wznowienia z urzędu postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 września 2023 r., sygn. II AKa 140/23, zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego Szczecinie z dnia 10 marca 2023 r., sygn. III K 218/21, nie mogła prowadzić do wznowienia postępowania, z uwagi na brak podstawy wymienionej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy rozpoznając kwestię ewentualnego wznowienia z urzędu postępowania, w pełni podziela stanowisko zawarte w uchwale pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (*BSA I-4110-1/20, OSNKW 2020, z. 2, poz. 7*), w której stwierdzono: „Nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (...) zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (...), jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w

konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności” (teza 2 uchwały).

W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy stwierdził między innymi – „Oceniając zasadność wątpliwości co do bezstronności sędziego, sąd bierze pod uwagę wszelkie okoliczności, które mogą mieć wpływ na jej zachowanie. Mogą one obejmować powiązanie sędziego ze stronami sporu, okoliczności świadczące o uzależnieniu sędziego od określonych podmiotów zewnętrznych, w tym innych organów państwa czy partii politycznych. Znaczenie może mieć przy tym sposób uzyskania określonych profitów lub awansów przez sędziego”.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjętym na gruncie tej uchwały podkreśla się, że obok podniesienia, iż dana osoba została powołana na stanowisko sędziego na wniosek nowo-ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa, konieczne jest wskazanie dodatkowych okoliczności, które świadczą o naruszeniu standardów niezawisłości i bezstronności sędziego, co w rezultacie może prowadzić do stwierdzenia wystąpienia przesłanki z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (*por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 września 2024 r., II KK 503/23, LEX nr 3752571; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2022 r., V KK 491/21, LEX nr 3421900*).

Stanowisko to zostało potwierdzone i wzmocnione w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego Izby Karnej z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22), gdzie zaakcentowano ponownie, że:

„1. Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3) nie jest organem tożsamym z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP, w szczególności w art. 187 ust.1;

„2. brak podstaw do przyjęcia *a priori*, że każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu

bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.”.

Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że brak bezstronności i niezawisłości sądu, w składzie którego zasiadał sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w wadliwym procesie przed Krajową Radą Sądownictwa od 17 stycznia 2018 r., należy ustalić *in concreto*.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wypracowano model odpowiedniego przeprowadzenia tego rodzaju testu niezależności i bezstronności sądu w kontekście ewentualnego zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Podkreśla się, że należy mieć na względzie szereg okoliczności. Oprócz wadliwości samego procesu nominacyjnego sędziego, istotną rolę w tej ocenie powinny odgrywać między innymi: równoczesność (lub zbliżony czas) uruchomienia drogi awansowej z objęciem ważnego stanowiska w administracji sądowej w drodze arbitralnej decyzji Ministra Sprawiedliwości, utajnienie obrad KRS w zakresie danej kandydatury, jednoznacznie negatywna opinia zgromadzenia ogólnego sędziów, porównanie osiągnięć zawodowych kandydata z doświadczeniem zawodowym i poparciem środowiska dla kontrkandydatów, fakt uzyskania nominacji na stanowiska funkcyjne pozostające w dyskrejonalnej kompetencji władzy politycznej, udział w pracach gremiów powiązanych z władzą polityczną, wykonywanie określonych zadań lub funkcji na podstawie arbitralnych decyzji władzy politycznej, dodatkowe zatrudnienie w jednostkach bezpośrednio podporządkowanych władzy politycznej, charakter sprawy, do której rozstrzygnięcia ukształtowano dany skład sądu, a także działalność publiczna i wypowiedzi danego sędziego, wykraczające poza gwarantowane przez Konstytucję RP ramy udziału w debacie publicznej, a wskazujące na zaangażowanie w realizację określonych celów politycznych władzy wykonawczej (*por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 29 lutego 2024 r., IV KK 25/24, LEX nr 3690962; z dnia 19 października 2022 r., II KS 32/21, OSNK 2023, z. 5 – 6, poz. 24*).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy podkreślić, że sam fakt, iż wydająca wyrok w postępowaniu odwoławczym sędzia Sądu II instancji X. Y. została w istocie powołana na podstawie rekomendacji nowo-

ukształtowanej KRS na stanowisko sędziego Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, nie stanowił automatycznie o zaistnieniu przesłanki z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Obrońca we wniosku (sygnalizacji) odwołał się obszernie do orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości UE i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz Sądu Najwyższego, z których nie wynikało przecież, że każdy sędzia powołany przez KRS w nowym składzie nie spełnia warunków niezawisłości i bezstronności. Nie przedstawił też żadnej konkretnej okoliczności, która miałaby sprawiać, że w przypadku Sędzi X. Y. takie przesłanki mogą zachodzić. Z całą pewnością omawianej przesłanki nie może powodować okoliczność akcentowana we wniosku, że *„awans zawodowy Sędzi X. Y. był częścią (tego samego) procesu nominacyjnego, w ramach którego (w tym samym dniu) awansowano sędziów bardzo blisko związanych z władzą wykonawczą”* (wymienionych kolejno w tym piśmie.

Sąd Najwyższy rozpoznając przedmiotową sygnalizację miał na uwadze fakt, że test niezależności i niezawisłości Sędzi X. Y. został już przeprowadzony przez Sąd Najwyższy ze skutkiem pozytywnym w sprawie III KK 612/23 – w rezultacie czego Sąd ten przyjął, że nie wystąpiła bezwzględna przesłanka odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Oceniając ewentualne zaistnienie tego uchybienia na gruncie niniejszej sprawy, Sąd Najwyższy w pełni akceptuje argumenty przyjęte w sprawie III KK 612/23. Na okoliczności mogące podważać bezstronność sędziego Sądu Apelacyjnego w Szczecinie X. Y. nie wskazują również dokumenty załączone do akt sprawy III KK 612/23. Sąd Najwyższy zapoznał się także z aktami osobowymi sędzi X. Y. oraz z informacjami z domeny publicznej.

Wypada przypomnieć, że w związku z ubieganiem się o stanowisko sędziego Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, w sporządzonej przez sędziego wizytatora opinii, kwalifikacje sędzi X. Y. zostały wysoko ocenione. Wizytator podkreślał jej długoletni staż sędziowski i wysokie doświadczenie. Zaznaczyć też trzeba, że jako jedyna spośród trójki kandydatów uzyskała w procesie nominacyjnym poparcie Kolegium Sądu Apelacyjnego w Szczecinie. W tych warunkach brak jest podstaw do przyjmowania, że w przypadku Sędzi X. Y. o pozytywnej opinii kandydatki do Sądu Apelacyjnego zadecydowały inne względy niż

ocena jej zdolności merytorycznych do pełnienia funkcji sędziego na tym szczeblu orzecznictwa.

Reasumując, wskazane przez wnioskodawcę okoliczności nie są takimi, które mogłyby świadczyć o naruszeniu standardów niezawisłości i bezstronności w konkretnej sprawie i w jej niepowtarzalnych okolicznościach. W konsekwencji nie zaistniały podstawy do wznowienia z urzędu postępowania sądowego zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 września 2023 r.

Ponieważ nie stwierdzono podstaw do wznowienia postępowania z urzędu, wniosek o wstrzymanie wykonania orzeczenia stał się bezprzedmiotowy.

Z tych względów zarządzono jak na wstępie.

[WB]

[r..g]